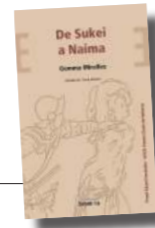

CONSCIÈNCIA
D'ARA
Cada dijous
i la setmana que ve:
Conversa amb
Mohammad
Sammak

Estils

DIVERSITAT I MEMÒRIA HISTÒRICA
De Sukei a Naima, de Gemma Miralles (Bromera), explica diferents visions d'una família davant l'expulsió dels moriscos de terres valencianes.

El cos, nexa entre persones i coses

El filòsof Roberto Esposito reivindica el cos, exclòs del pensament filosòfic, jurídic i teològic occidental

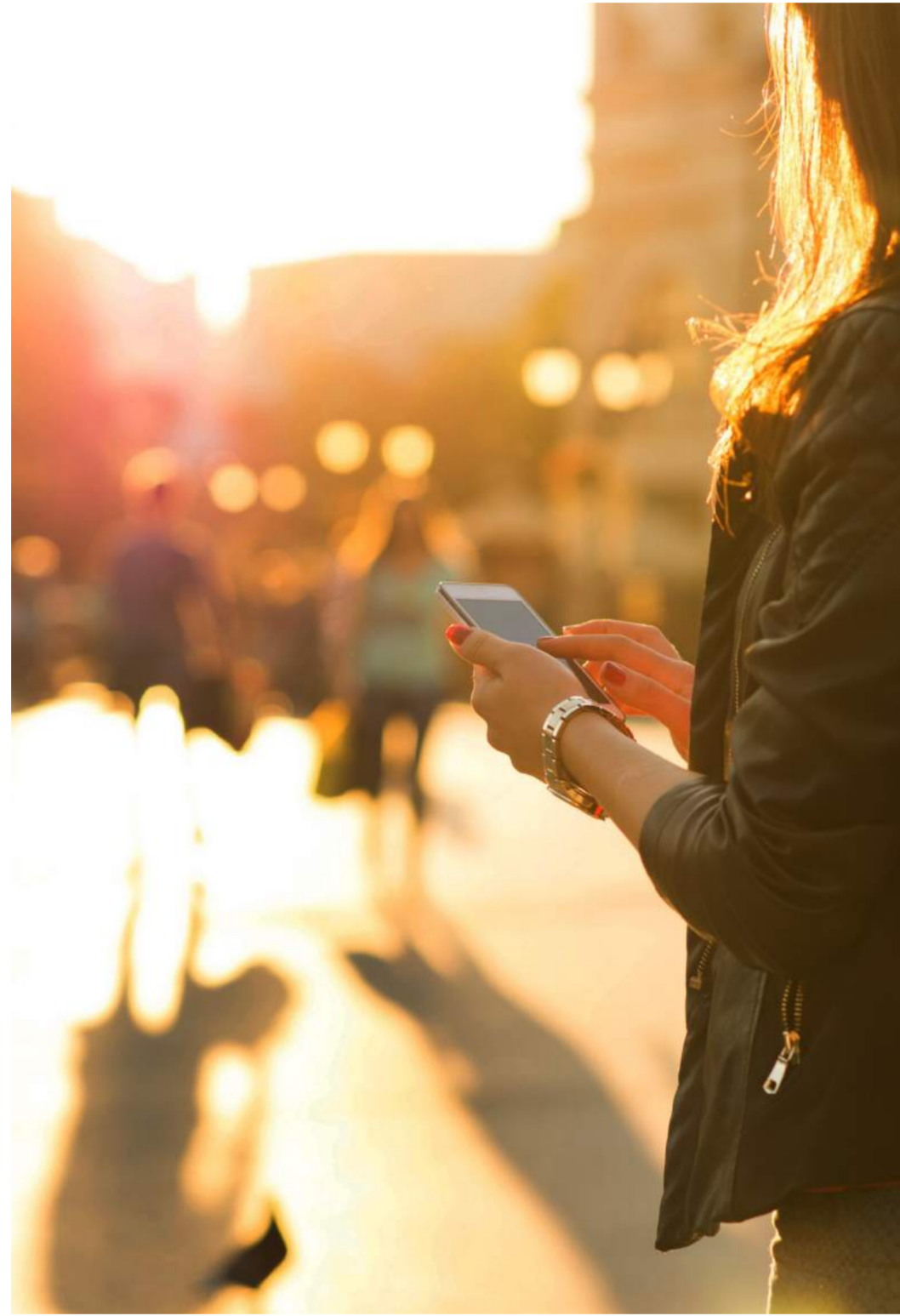
DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

És el mateix la persona que l'ésser humà? Si bé no hi ha ésser humà sense cos, ¿la persona com a entitat jurídica, moral i filosòfica, necessita el cos? O, en altres paraules, tots aquells que tenen cos són persones? I quin paper hi tenen les coses en tot això? ¿Les persones i les coses són una realitat totalment oposada i per tant irreconciliable? La reflexió sobre aquestes qüestions pot semblar irrisòria, però quan hi aprofundim veiem que molts dels nostres condicionants quotidians estan marcats per aquesta relació i diferenciació entre les persones i les coses. Perquè si mirem el món des d'aquesta òptica binària, entre la persona com a concepte abstracte i la cosa com a objecte, on és la vida?

El filòsof italià Roberto Esposito (Nàpols, 1950), autor de diversos llibres, publica ara en castellà *Persones, coses, cuerpas* (Trota), precisament per endinsar-se en aquesta suposada oposició entre les persones i les coses i trobar-hi un element que les uneix. Un element que no sempre està present en el discurs filosòfic o jurídic, però que en canvi és essencial: el cos. Perquè el cos humà no coincideix amb la persona o amb la cosa, com diu Esposito, "sinó que obre una perspectiva externa a la fractura que l'una projecta sobre l'altra". En aquest sentit, "l'única forma de desenredar el nus metafísic entre la cosa i la persona és aproximar-nos-hi des del punt de vista del cos", aquest lloc únic on "s'uneixen la nostra experiència individual i col·lectiva".

L'exclusió del cos

Encara que sembli paradoxal, el cos, sempre present, no es troba en el centre de les reflexions que han fonamentat la cultura occidental, fortament construïda pel pensament filosòfic grec, el dret romà i la teologia cristiana. "La dimensió corporal va ser exclosa, en especial en el pensament jurídic i filosòfic, l'objectiu del qual ha estat l'eliminació de l'especificitat del cos", afirma el filòsof italià, que puntualitza: "Ja que no es troba ni sota la categoria de persona ni de la de cosa, el cos ha oscil·lat durant molt de temps entre ambdues sense trobar un lloc estable. En la concepció jurídica romana, així com en la concepció teològica cristiana, el cos mai va ser coextensiva del cos vivent que l'encarnava. De manera similar, en les tradicions filosòfiques occidentals clàssica i moderna, la cosa ha estat en certa for-

GETTY

ma descorporeitzada, en ser dissolta en la idea o la paraula. En ambdós casos, la divisió establerta en principi entre la persona i la cosa és reproduïda de nou en cadascuna d'elles, separant-les del seu contingut corporal".

Per tornar al centre, al paper imprescindible del cos i entendre com aquest funciona de nexa entre les persones i les coses, cal primer veure com funciona aquesta dimensió corporal en relació a les coses, i també perquè la noció de persona no s'ajusta al cos. En aquest darrer punt, com explica el filòsof, el terme grec clàssic en el qual troba l'origen la paraula persona "explica l'espai

Origen
El dret romà clàssic va ser el primer a crear la ruptura entre persona i cos

que la separa del cos vivent: igual que una màscara no s'adhereix completament a la cara que cobreix, tampoc la persona jurídica coincideix amb el cos de l'ésser humà al que es refereix". Pel que fa a la doctrina jurídica romana, més que a l'ésser humà com a tal, persona "es refereix al rol social de l'individu". Per Esposito, el dret romà clàssic va ser el primer a crear aquesta ruptura en l'espècie humana, "seccionant la humanitat amb llindars de personalitat decreixent que anaven de l'estatus de *pater* al d'esclau. Si parlem des del punt de vista històric, la categoria de persona s'ha utilitzat sempre per excloure una certa tipol-

logia d'homes i de dones de l'àmbit de les persones que ho són de plena condició". I no es tracta només d'una perspectiva ancorada en el temps, ja caducada, tot el contrari, ja que, com recorda aquest pensador, i salvant les distàncies, "no pot dir-se que de veritat hàgim superat la lògica jurídica romana" en aquesta exclusió de certs éssers humans de la categoria de persones -només cal veure la infusió de morts en la que s'ha convertit el nostre estimat Mediterrani ("éssers humans llançats al regne de les coses")-. També per a la doctrina cristiana, com assenyala Esposito, la persona resideix en el nucli espiritual irreductible a la dimensió corporal. "La mateixa fractura va ser creada per la doctrina cristiana en la seva distinció entre cos i ànima, així com en la filosofia moderna en la seva diferenciació entre substància pensant i substància extensa. En tots aquests casos el bios és segmentat".

La vida de les coses

Pel que fa a la relació entre el cos i les coses, quan les coses es troben en contacte amb el cos, "és com si adquirissin un cor propi, que les porta de tornada al centre de les nostres vides. Quan les rescatem d'un destí en sèrie i les reintroduïm de tornada en un marc simbòlic, ens adonem que formen part de nosaltres en la mateixa mida en que nosaltres formem part d'elles". Per al filòsof, el cos és el lloc sensible on les coses semblen interaccionar amb la gent fins al punt de convertir-se en una espècie d'extensió simbòlica i material d'aquesta: "Per fer-nos una idea, pensem en el que determinades obres d'art o determinats objectes tecnològics signifiquen per a nosaltres avui dia. Semblen dotats d'una vida pròpia que, d'alguna manera, es comunica amb la nostra". Aquest vincle ens porta a societats arcaïques on el valor de les coses anava més enllà de l'utilitarisme indiferent, un punt que sembla que tornem a recuperar en l'actualitat. Per al filòsof, aquest paral·lelisme entre les societats arcaïques i l'experiència contemporània és una prova de com res desapareix de la història sense deixar rastre, encara que acabin reproduint-se de formes que sovint no admeten comparació entre si. "Com més incorporen els objectes tecnològics, juntament amb el coneixement pràctic que els ha fet útils, una espècie de vida subjectiva, menys podem reduir-los a una funció exclusivament servil. El cos humà s'ha convertit en el canal de flux i l'operador -certament delicat- d'una relació cada vegada menys reductible a una lògica binària", conclou Esposito. —

OPINIÓ

Cal discutir?

EULÀLIA FANAR

INVESTIGADORA EN TEMES DE GÈNERE I CONFLICTE

Quan discutim amb algú altre sovint ho fem empesos per la raó. Creure's un argument i defensar-lo ens porta, moltes vegades, a veure'ns dins d'una baralla dialèctica de la qual ens costa escapar. Portem les nostres raons com si fossin banderes que cal defensar, que ens representen, fins i tot ens hi impliquem tant que ens costa diferenciar on comencen aquestes idees i on acabem nosaltres. Com si fos gairebé una qüestió de vida o mort, sense necessitat d'arribar a les mans, les discussions de sobretaula, en grup, són una altra versió de les tertúlies radiofòniques o televisives amb les quals se suposa que tots ens entretenim i aprenem. Hi ha un valor gairebé litúrgic en el debat, en saber exposar les idees i defensar-les, en veure les debilitats argumentatives de l'altre i saber-les aprofitar. I tot això, on ens porta? ¿A una millor comprensió de la realitat, a un pensament crític, o a un profund malestar quan els ànims baixen i la discussió es va apagant?

Se'ns empeny a tenir idees i defensar-les, i pensem que en una societat on no hi ha debat, és una societat reprimida i hipòcrita

La cultura occidental creu en la discussió, que per fer-la més políticament correcta anomena debat. Se'ns empeny a tenir idees i defensar-les, i pensem que en una societat on no hi ha debat, on les idees no es confronten, és una societat reprimida, hipòcrita, on no dir el que es pensa és sinònim de censura. Però, ¿cal buscar sempre aquests dos extrems oposats per així entrar, una vegada més, en una discussió per veure qui té raó? ¿Hi ha altres models on la manca de discussió no signifiqui viure en la censura i la repressió? A moltes cultures no occidentals, el debat es pot veure com una amenaça per a l'harmonia social. No és una raó imposada per un poder polític que vol silenciar les dissidències, sinó un comportament social que a Occident, àvids de dir sempre la nostra, ens costa d'entendre. Però la pròxima vegada que ens veiem atrapats en una discussió que no porta enlloc, pensem-hi. —

GETTY

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tinci-

dunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ritris velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. —